

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1974

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-1730)

27.12.2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 13.12.2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-35222 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Dr. Aytun ÇIRAY'ın tarafıma tevcih ettiği 7/1730 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Maden İşleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (2 Sayfa)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AYTUN ÇIRAY'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/1730)**

Sorular :

T.C. Kültür Bakanlığı, İzmir II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Müdürlüğünün 29.01.2003 tarihli 11362 sayılı kararında: İzmir ili Ödemiş ilçesi Yılanlı köyünde yer alan, Yılanlı Kalesinin haritada sınırları belirtildiği şekilde 1. (birinci) derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmesine karar verildiği halde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğünce Bozdağ Madencilik Ltd. Şti.ne 24.01.2006 tarihinde, 24.01.2006-24.01.2011 tarihlerini kapsayacak şekilde altın arama ruhsatı verildiği, ruhsat süresinin bitiminde ilgili firma tarafından altın arama ruhsatının yenilenmesi için tekrar başvurduğu anlaşılmıştır. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün 12.09.2011 tarihli 868-103 sayılı ve "İzmir İli Ödemiş İlçesi Birgi'de kültür ve doğa katliamının önlenmesi" konulu yazılarında Yılanlı Kale ve civarını 1. (birinci) derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edildiği tekrar belirtilmiştir. Ancak 17.08.2011 tarihli resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre ve Şehircilik Bakanlığının teşkilat ve görevleri hakkındaki kanun hükmündeki kararname ile "Doğal Sit Alanları" ile ilgili yetki ve sorumluluğun Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bırakıldığından bahsedilerek, doğal sit alanlarına ilişkin işlem dosyalarının 6 (altı) ay içinde ilgili Bakanlığa devredileceği, bu bakımdan Birgi Belediyesinin başvurusunun "Birgi'de Kültür ve Doğa Katliamının Önlenmesi" konulu başvurusu hakkında Müdürlüklerince bu aşamada herhangi bir işlem tesis edilemeyeceği, talebin devir işlemlerinden sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Buna göre;

1-T.C. Kültür Bakanlığı İzmir II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Müdürlüğünün 29.01.2003 tarihli 11362 sayılı kararında: İzmir ili Ödemiş ilçesi Yılanlı köyünde yer alan Yılanlı Kalesinin haritada sınırları belirlendiği şekilde 1. (birinci) derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edildiği ve sit alanı sınırları içerisinde herhangi bir inşai ve fiziki müdahale ile madencilik faaliyetinde bulunulmaması gerektiği halde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğünce 24.01.2006 tarihinde bu bölge için neden altın arama ruhsatı verilmiştir? Devletin birimlerinin birbirlerinden haberi yok mudur? Bu kararlar kimin için alınmakta kimi bağlamaktadır?

2-Bakanlıklar arasındaki görev dağılımının yeniden düzenlenmesi sebebiyle, doğal sit alanlarına ilişkin işlem dosyalarının 6 (altı) ay içinde ilgili Bakanlığa devredileceği, bu bakımdan Birgi Belediyesinin "Birgi'de Kültür ve Doğa Katliamının Önlenmesi" konulu başvurusu hakkında, Müdürlüklerince bu aşamada herhangi bir işlem tesis edilemeyeceği, talebin devir işlemlerinden sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca değerlendirilmesi gerektiği belirtilmek suretiyle, bu süre zarfında altın arama faaliyeti devam ettiği müddetçe bürokratik işlemler bahane edilerek Birgi'de 6 ay daha Kültür ve Doğa Katliamının yaşanmasına neden göz yumulmaktadır?

Bozdağlar'ın etekleri, Küçük Menderes Irmağının milyonlarca yıldır taşıdığı alüvyonlarla oluşmuş dünyanın en verimli ovalarından birini barındırmaktadır. Bozdağlar ile Aydın Dağlarının yamaçları, çalışkan ve üretken köylülerin çabaları emekleriyle tarımsal ürün elde edilebilen alanlara dönüşmüştür. Ancak bölgede 2 (iki) yıldır faaliyet gösteren ve ilerde artacak olan İzmir'in su ihtiyacı için ilk başvurulacak kaynaklardan biri olan Beydağ sulama barajını besleyen ana kollardan biri durumundaki Kemer Köyü sınırları içerisinde doğan Gümüşlü çayının bulunduğu alanlarda altın madeni aranması, baraj suyuna karışabilecek siyanürün ülkemizin en verimli ovalarından biri olan Küçük Menderes Ovasındaki verimli tarım alanlarını kirleterek yok olmasına ve ayrıca bölge halkının sağlığı açısından büyük tehlike yaratılmasına sebep olacaktır. Burada;

- Dünya incir üretiminin %8'i, Türkiye incir üretiminin %20'si bu havzada üretilmektedir.
- Türkiye'de aşılı meyve fidan üretiminin yarısı bu havzadan karşılanmaktadır.
- İzmir patates üretiminin %98'ini (400.000 ton/yıl), Türkiye genelinin %10'u ise Küçük Menderes Havzasında üretilmektedir.

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AYTUN ÇIRAY'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/1730)**

- 500.000 insanın yaşadığı Küçük Menderes Havzası, İzmir tarımsal alanlarının %51'i ile İzmir tarımsal hasılasına %70 oranında katkı sağlamaktadır.
- Altın arama bölgesinde Türkiye kestane ağacı varlığının %6'sı ile Türkiye üretiminin %7'si (4000 ton/yıl) kestane üretilmektedir.
- Küçük Menderes hayvancılığı, Türkiye büyük baş hayvancılığının %4'ünü, Türkiye süt üretiminin ise %10'unu karşılamaktadır.
- Altın aranan ağaçsız bölgede, Batı Anadolu'da bulunan 70 tür endemik bitkinin bir arada bulunduğu tek yer olması ile birlikte, dünyada sadece burada doğal olarak yaşayan 3 tür endemik bitki mevcuttur.

Buna göre;

1-Dünyanın en güvenilir sayılan siyanürlü altın işletmelerinde bile çevre felaketleri gözlenmiş olup, siyanürün bölgede bulunan önemli su kaynaklarına ve dolaylı olarak tarım alanlarına karışma riskine karşın ne gibi önlemler alınmıştır?

2-Özellikle altın ve gümüş üretiminde kullanılan siyanürün, günümüzde çevreye ve doğaya zararı olmayan alternatifleri olmasına rağmen (örneğin; Siyanürden 10 kat daha hızlı ve daha ucuz olan, hatta gübre olarak kullanılabilen 'Tiyo üre'), siyanürün ekolojik dengeye verebileceği zarar nedeniyle kullanımı neden yasaklanmamıştır?

3-Siyanürün çevreye ve doğaya verebileceği zarar hesaba katılarak, bölgede ülke ekonomisine tarımsal girdiler sağlandığına ve yoğun tarım teknikleriyle yüksek verim ve yüksek kazanç sağlandığına ilişkin bilimsel veriler ışığında, havzanın yer üstü değerlerinin ülkemiz açısından stratejik bir öneme sahip olduğu bilindiği halde, ekonomik değeri bilinmeyen yeraltı maden kaynakları uğruna bölgenin tarımsal zenginliklerini kaybetmeyi göze almaya değmekte midir?

Cevaplar :

Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGEM) kayıtlarına göre; söz konusu bölgede iptal edilmiş ihalelik saha konumunda olan ER: 3125432 sayılı 4. Grup maden ruhsatı bulunmaktadır. Dosya ile ilgili mahkeme durumu mevcut olup herhangi bir faaliyet söz konusu değildir.

Ülkemizde madencilik faaliyetlerinde bulunabilmek için 3213 sayılı Maden Kanunu hükümlerine uygun olarak MİGEM'den ruhsat ve işletme izin belgesi alınması yasal bir zorunluluktur. Ruhsat müracaatlarının ne şekilde yapılacağı ve ruhsat verilmesi işlemleri Maden Kanununun 16. ve 24. maddelerinde, izinlerin nasıl verileceği de 7. madde hükümlerinde düzenlenmiştir. Ruhsat sahalarda üretim faaliyetinde bulunulmasına yönelik arama dönemi üretim izni ya da işletme ruhsatı ve işletme izni talep edilmesi durumunda ruhsat sahaları MİGEM'ce görevlendirilen bir teknik heyet tarafından mahallinde tetkik edilmektedir. Söz konusu tetkiklerde sit alanları, tarım arazileri, su kaynakları, baraj gölleri, yerleşim yerleri göz önünde tutularak gerekli hassasiyetler gösterilmektedir. Ayrıca, ruhsatlı sahalarda üretim faaliyetine geçilebilmesi için 3213 sayılı Maden Kanununun 7. maddesinde belirtilen izinlerin tam olması ve MİGEM'de işletme izin belgesinin alınmış olması gerektiğinden 3213 sayılı Maden Kanununun 7. maddesine göre izne tabi olan bu alanlar dahil ilgili mevzuat kapsamında izin almak zorundadırlar.

Önergede söz konusu edilen 'tiyo üre' altın ve gümüş ile kompleks yapabilen bir reaktiftir. Altın ve gümüş için alternatif bir ekstraksiyon prosesi olarak düşünülmekle birlikte ortamın pH'ı 1-2 civarında olması gerektiğinden, hem korozyon sorunu hem de derişik asit çözeltisinin tehlike yaratması, çözünen altın iyonlarının, tekrar metalik forma dönüşmesi sebebiyle, çok fazla altın kaybı olması, liç boyunca bozuşan tiyo ürenin canlılar için çok tehlikeli olan H₂S gazı açığa çıkarması nedeniyle madencilik sektöründe tercih edilmemektedir.